

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№94 (257) серпень 2011

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

НА БЕРЕГАХ ДЕСНИ МОЖЕ З'ЯВИТИСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК

— Береги Десни необхідно зробити національним парком. Такого висновку дійшли представники місцевої влади, науковці та природоохоронці, які обговорили створення національного природного парку „Подесіння” у Державному управлінні Чернігівської області. Тепер місцеві влади почнуть вибирати ділянки, які ввійдуть до території парку.

“На території Росії заплава Десни вже отримала охоронний статус. В Україні ж річка все ще залишається об'єктом водного туризму. Щороку славиться Десною та відпочити приїжджає сотні тисяч українців та росіян. Тому заповідання території є вкрай необхідним для збереження її виняткової природної цінності та обмеження туристичної діяльності”, — пояснює заступ-

ник голови Національного екологічного центру України Олексій Василюк.

Узбережжями Десни проходять важливі міграційні шляхи перелітних європейських птахів. Тому ця територія має національне та всеєвропейське значення у формуванні екологічного коридору.

Процес створення “Подесіння” розпочався ще у 2007 році. Група науковців і членів НЕЦУ власними силами розробила обґрунтування створення національного парку, а 1 грудня 2008 року Указом Президента України НПП «Подесіння» був включений до переліку перспективних національних природних парків. Площа майбутнього НПП має складати 403 000 гектари.

У КИЄВІ СТВОРЯТЬ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «БІЛИЧАНСЬКИЙ ЛІС»

6 липня 2011 року в приміщенні Головного управління земельних ресурсів у м.Києві відбулась зустріч, присвячена необхідності створення в Києві Національного природного парку «Біличанський ліс».

У зустрічі взяли участь представники Комітету порятунку Біличанського лісу, Національного екологічного центру України (НЕЦУ), Незалежного інтелектуального центру, Спілки «Порятунок Голосієва», Головного управління земельних ресурсів м.Києва, Головного управління охорони навколишнього природного середовища м.Києва та Мінприроди України. Учасники зустрічі прийняли одноголосне рішення

про необхідність надання статусу Національного природного парку лісам Святошинського лісопаркового господарства.

«Одним з варіантів є створення окремого національного природного парку «Біличанський ліс». Альтернатива — створення на базі Біличанського лісу філіалу Національного природного парку «Голосіївський», — розказує заступник голови НЕЦУ Олексій Василюк. — Втім, не має суттєвого значення яким саме шляхом піде процес заповідання лісу. Головним лишається принципове рішення про те, що ця територія має стати національним парком.»

СЕРПЕНЬ

5 — день народження Дмитра Михайловича Гродзінського (1929), українського фізіолога рослин

8 — 150 років від дня народження Уільяма Бетсона (Бейтсон) (1861—1926), англійського біолога, одного з основоположників генетики

10 — 100 років із дня смерті Івана Михайловича Садовського (1855—1911), українського ветеринарного анатома і мікробіолога

24 — День Незалежності України

РІШЕННЯ ОРГУСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ВІДНОСНО УКРАЇНИ

З 29 червня по 1 липня 2011 у м. Кишинів, Молдова проходила 4-та сесія наради Сторін Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргуська конвенція). У Палаці Республіки зібрались офіційні делегати і громадськість із 43 країн, щоб обговорити проблеми та досягнення у впровадженні Оргуської конвенції у своїх країнах та узгодити майбутні кроки для подальшого поширення і зміцнення оргуських принципів.

1 липня 2011 року нарада Сторін прийняла рішення про невиконання Конвенції щодо 9-ти країн, серед яких і Україна. Нагадаємо, що у 2002 році почав діяти унікальний механізм дотримання Конвенції — Комітет із дотримання — орган, звертатися до якого можуть не лише інші Сторони Конвенції, але й громадськість. У 2005 році МБО «Екологія-Право-Людина» звернулася до Комітету із дотримання, який розглянув справу і сформулював свої висновки і рекомендації щодо України, які пізніше були підтвержені 2-ю нарадою Сторін у 2005 році. У 2008 році нарада Сторін була змушена повторно констатувати, що рекомендації висловлені Комітетом, не були виконані.

Рішення 4-ї сесії наради Сторін щодо України втретє підтверджує ігнорування Україною рекомендацій щодо належного впровадження положень Оргуської конвенції щодо участі громадськості, висловлених визнаними незалежними експертами у сфері екологічного права, які формують Комітет. Враховуючи такий стан речей, на 4-й сесії наради Сторін уряду України було винесено попередження.

Крім цього, нарада Сторін застергла Україну, що в разі незабезпечення повного виконання рішення, винесеного у 2005 році, і відповідно рекомендацій Комітету із дотримання у 2014 році нарада Сторін розгляне питання про призупинення для України спеціальних прав і привілеїв, наданих Україні згідно з Конвенцією.

Разом з тим, офіційна делегація України повідомила нараду Сторін, що Кабінет Міністрів України прийняв Постанову, якою затвердив Порядок залучення громадськості до прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля, який, за словами делегатів, вирішує більшість проблемних питань, які існують в Україні у сфері правового регулювання участі громадськості в процесі прийняття екологічно-важливих рішень.

Нарада Сторін у рішенні своєї 4-ї сесії щодо України передбачила, що в разі, якщо Україна в повній мірі реалізує рекомендації Комітету і представить належні докази цього до квітня 2012 року, Комітет з дотримання зніме винесену 1 липня 2011 року санкцію у вигляді попередження.

Газета «Зелений світ».
 Виходить з 1989 року.
 Засновники газети: УЕА
 «Зелений світ»
 Передплатний індекс
 Свідоцтво про реєстрацію
 № 630 серія КВ
 від 10.05.1994 р.
 Ідентифікаційний код
 №

Адреса: Контрактова площа, 4, Київ-70,
 тел./факс: 417 43 83

E-mail:

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
 Юрій Самойленко
 Головний редактор
 Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами матеріалів, можуть не збігатися з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами лише на сторінках газети.

Надруковано УЕА «Зелений світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються матеріали з інтернет-видань: Кореспондент.net; Майдан-ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обозреватель», eko.portal.

УЕА «Зелений світ» створена в 1988 році як реакція суспільства на жадливий екологічний стан в Україні, спричинений Чорнобильською катастрофою 1986 року. Асоціація є членом Міжнародної федерації «Друзі Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
 Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була, на час створення, одним з найперших неформальних антирежимних видань, в якому відкривалася правда про стан здоров'я нації та екологічні негаразди в країні. Газета стала рупором демократії. В епоху тотального замовчування та брехні на наших шпальтах відкривалися жахні картини радянської дійсності.

РІЧКУ ЧЕРЕМОШ ЗАСИПАЮТЬ СМІТТЯМ

У прибережній зоні річки Черемош закопали шість вантажних машин сміття. Ще декілька самоскидів висипали біля русла Черемошу. За інформацією природоохоронців, це відбулося за наказом голови та секретаря сільської ради села Тюдів Косівського району.

Звернення місцевих жителів до контролюючих органів залишилися без належної реакції. Знаючи, що захоронення відходів у річках є грубим порушенням Водного кодексу України (статті 87 та 89) та Закону України „Про відходи” (статті 20 та 21), мешканці звернулися до екологів.

„Як нам вдалося довідатись, сміття планували вивозити на сміттєзвалище, на що попередньо було проведено збір коштів з місцевої громади та виділено кошти з місцевого та районного бюджетів. Але до сміттєзвалища машини не доїхали, натомість вивантажили увесь бруд просто в річку”, — повідомляє активістка Національного екологічного центру України Катерина Полянська.

Разом із тим, починаючи з лютого цього року, невідомі особи вивозять великовантажними самоскидами шутер та каміння з русла Черемошу, вочевидь, готуючи місце для будівництва. З приводу всіх перелічених порушень, Національний екологічний центр України звернувся до Генеральної прокуратури України.

Катерина Полянська

ДЕРИБАНЯТЬ ДЕРЖАВНИЙ САНАТОРІЙ „ЖОВТЕНЬ”?

Територія одного з небагатьох улюблених місць відпочинку киян, санаторію Жовтень, зменшилася приблизно на 2 Га. Донедавна тут можна було безкоштовно відпочити на березі затоки, насолоджуючись тишою та прохолодою соснового лісу, співом пташок.

Відніні об'єкт, позначений на офіційній схемі як „лікувальний пляж”, відгороджено 2,5-метровим парканом.

На відокремленій території встановлено сторожовий вагончик і пост охорони.

- Скажіть будь ласка, тут відніні приватна територія? — питаю в охоронця.

- Так. Скоро прохід буде закрито, — ввічливо відповідає чоловік в уніформі.

Йду в напрямку лікувального пляжу фотографувати паркан. Масштаби дерибану вражають!

Але виміряти кроками розміри ласого шматка Конча-Заспи не бачу сенсу, тому що містер Гугл завжди готовий допомогти.

2 гектари покращили чиесь життя вже сьогодні. Такий вигляд мають приблизні розрахунки площі, відрізаної у санаторію „Жовтень”.

Україна для людей. Ніхто і не мав

сумнівів у цій істині. Прізвища цих людей всім відомі. Але в цьому випадку навіть не здогадуєся, хто зазіхнув на державну власність і яким методом пройшла передача землі в приватне управління.

Огляд „з космосу” території Конча-Заспи жахає масштабами окупації воюючим. Практично вся прибережна зона огорожена і знаходиться у приватному користуванні. Жодна людина не зможе дістатися до води з берега, окрім власників VIP-котеджів.

Мабуть ні у кого немає сумніву, що перша ж прокурорська перевірка землі- і водо-користування виявить значні порушення чинного законодавства. Хоча й набагато менші, ніж до внесення змін паном Стретовичем, дякуючи якому фактично узаконені самовільні спорудження на водоймах та біля них.

Живий приклад маємо у ситуації з Межигір'ям, коли всім відомо про масштаби державного дерибану. Незважаючи на те, що журналіст Сергій Лещенко у подобицях і з документальними доказами доводить жахливі факти, все лишається на своїх місцях...

КОНИ НА ЗАПОРІЖЖІ ПОМИРАЮТЬ З ГОЛОДУ

Природозахисники поскаржилися міністерству внутрішніх справ та генеральній прокуратурі на жорстоке поводження з тваринами на острові Хортиця. Працівники кінної міліції запорізького острова не дбають про своїх коней, через що троє з них уже померли.

«Протягом останнього часу там загинуло троє коней. Тварини нічим не хворіли, а помирили виключно через халатне ставлення працівників до їхнього утримання та піклування. Зимою коней практично не годували: вони їли двічі на день мізерну кількість сіна. Тварини дуже сильно виснажені. Людей, які намагаються їх погодувати, грубо виганяють з території», — йдеться у зверненні природозахисників до запорізького мера Олександра Сіна.

Волонтери сфотографували кількох коней. При цьому вони додають, що на фотографіях — найбільш здорові тварини, а інших навіть не виводять зі стійл.

Таке поводження з тваринами є порушенням Закону України «Про жорстоке поводження з тваринами» та карається штрафом у 50 неоподаткованих мінімумів чи позбавленням волі строком до шести місяців.

Природоохоронці пропонують усім небайдужим підписати петицію проти жорстокого поводження з кіннями.

Підписати звернення до мера Запоріжжя:

<http://www.onlinepetition.ru/zphorses/petition.html>

КИЇВСЬКІ СТУДЕНТИ ВИСТУПИЛИ ПРОТИ ЗАБУДОВИ ВДНГ

Більше тисячі київських студентів підписали петицію проти забудови Національного виставкового центру «Експоцентр України» та висунули вимогу включити площу Експоцентру до території національного природного парку «Голосіївський».

Таке обурення громадськості було викликане намірами місцевої влади збудувати ділові центри на території НВЦ «Експоцентр України», Княжого затону та ще шістьох ділянках — місцях відпочинку киян.

«Голосіївський район поки що вважається найзеленішим районом столиці. Його ліси та парки є зеленими легенями Києва. Більше того, це своєрідний притулок для безлічі диких птахів та звірів», — розказує активіст Національного екологічного центру України Андрій Плига, що збирав підписи у гуртожитках університету Шевченка.

Нагадаємо, у квітні цього року Президент України Віктор Янукович надав доручення голові Київської міської державної адміністрації визначити можливі майданчики для будівництва ділового центру міста (<http://www.nesu.org.ua/meriya-planuye-zabudovu-naberezhnoyi/>). Території, які запропонували столичні архітектори — Дніпровська набережна, район біля проспекту Бажана та Харківського шоссе, Княжий затон (11-й мікрорайон Позняки-Західні), Експоцентр України, Льодовий стадіон та Іподром — є озеленими територіями загального користування, які виконують важливі екологічні та містобудівні функції. Тому їхня забудова є грубим порушенням законодавства.

Студенти планують і надалі відстоювати Експоцентр та вимагати його включення до національного природного парку «Голосіївський».

СУД ПОВЕРНУВ УРОЧИЩЕ ГОЛОСІЇВСЬКОМУ ПАРКУ

Окружний адміністративний суд міста Києва визнав протиправним та скасував рішення Київської міської ради № 532/2601, яким було незаконно віддано під забудову ділянку Національного природного парку «Голосіївський», повідомила Голова юридичного підрозділу Національного екологічного центру України Оксана Лебедева-Ровенчук.

Вона нагадала, що рішенням, яке скасував суд, Київська міська рада, передала ТОВ «Авеста-Буд» земельну ділянку урочища «Бичок» площею 2,6495 га для будівництва розважального комплексу. Територія урочища «Бичок» входить до складу Національного природного парку «Голосіївський», створеного згідно із Указом Президента України «Про створення національного природного парку «Голосіївський» від 27 серпня 2007 року №794/2007.

На захист заповідної території виступили прокуратура міста Києва (позивач), Державна екологічна інспекція України, Державний комітет України із земельних ресурсів, Головне управління земельних ресурсів КМДА і Національний екологічний центр України (НЕЦУ).

«Відповідно до ч. 1 ст. 150 Земельного кодексу України, землі природно-заповідного фонду відносяться до категорії особливо цінних земель... Земельні ділянки особливо цінних земель можуть вилучатися (ч. 2 ст. 150) для будівництва... якщо питання про вилучення (викуп) земельної ділянки погоджується Верховною Радою України. Зважаючи на те, що вилучення земельної ділянки урочища «Бичок» не погоджувалося Верховною Радою України, рішення Київської міської ради від 29.10.09 р. № 532/2601 підлягає скасуванню», — йдеться у поясненні НЕЦУ.

СИН ЯНУКОВИЧА НАЗВАВ ЕКОЛОГІВ ШАНТАЖИСТАМИ

У Києві стартував щорічний автомарафон «Трофі 2011».

Близько двох сотень позашляховиків протягом тижня змагатимуться на складних трасах біля північних кордонів України, повідомляє 5 канал.

Занепокоєння екологів щодо того, що маршрут автомарафону проходить через заповідні території, син президента Віктор Янукович-молодший називає наклепом.

«Це не екологи, це шантажисти. Я їх маю право так називати, якщо вони будуть продовжувати спекуляції на подібні теми», — сказав Янукович.

КИЯНИ РОЗТРОЩИЛИ ПАРКАН НА ЗАБУДОВІ ЩЕКАВИЦІ

Громадські активісти розтросили паркан будівельного майданчика у Подільському районі столиці. Так кияни висловили свій протест проти незаконної забудови старовинної київської гори Щекавиця. Її почали підкопувати у травні цього року для будівництва багатопверхівки.

Незважаючи на численні звернення громадян і депутатів Київради, влада є бездіяльною і не перешкоджає брутальному нищенню цієї пам'ятки. 29 і 30 червня екскаватори розривали Щекавицю і якщо ми їх не зупинимо, цієї гори киянам вже не повернути.

У Київradі стверджують, — жодних дозвільних документів забудовники не мають. Вже втрачено 30 відсотків історичної місцини. Громадські активісти протестують на горі вже в'яте. Кажуть, не зупиняться поки на Щекавиці не припинять будівництво.

ЕКОЛОГИ ПРОТИ ШКІДЛИВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОДА

Екологи звернулися зі скаргою до Міністерства екології та природних ресурсів України з приводу відмови керівництва Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства і його місцевих підрозділів погодити організацію національного природного парку «Бережанське Опілля». Територія, що потребує особливої охорони, включає

цінні лісові, лучно-степові та степові ділянки, що складають основу екомережі Тернопільської області, яка є частиною Дністровського екокоридору і має національне та всеєвропейське значення.

У той час, коли науковці опрацьовують нові матеріали для заповідання особливо цінних ділянок, голова Тернопільської обласної державної адміністрації своїми розпорядженнями надав ДП «Бережанське лісомисливське господарство» земельні ділянки для ведення лісового господарства у постійне користування, зокрема, для створення нових лісових насаджень. Зауважимо, що на деяких із цих ділянок ліс уже зростає, але це переважно землі сільськогосподарського призначення.

„Заліснення надзвичайно цінних степових ділянок Опілля ставить під загрозу існування степових екосистем України”, — пояснюється у листі Громадської ради всеукраїнських організацій та об'єднань природоохоронного спрямування до Мінприроди.

„За попередніми даними, на території проєктованого національного природного парку «Бережанське Опілля» росте понад 65 видів судинних рослин, включених до Червоної книги України (2009), що становить понад 50% таких видів у флорі області загалом”, — пише у науковому обґрунтуванні завідувач відділу охорони природних екосистем Інституту екології Карпат НАН України О. Кагалю.

Задля збереження унікальних територій члени громадських екологічних організацій вимагають їхнього термінового заповідання, зокрема, створення національного природного парку «Бережанське Опілля».

“ПЕЧЕНІГИ” ПРОТИ РЕЙДЕРСТВА

В останні роки в Україні постійно росте кількість відпочиваючих: в улюблених місцях відпочинку влітку будь-який пляжик повністю забитий людьми, а більшість привабливих прибережних зон — суцільно забудовані дачами та турбазами. Саме така ситуація сьогодні склалася на Печенізькому водосховищі — в найбільшій рекреаційній зоні Харківщини.

Щоб зберегти в таких умовах залишки дикої природи, необхідно, перш за все, створювати зони спокою, — де б тварини могли «відпочити» від відпочиваючих.

За ті часи, коли забудовувалися береги Печеніг, з середини 90-х минулого століття, на її берегах, на щастя, була створена і така зона — у верхів'ях водосховища в околицях Старого Салтова.

Більше десяти років вона давала притулок птахам та звірям, а цього року — була рейдерські захоплена.

Голова Ради ЕкГ «Печеніги» С.О. Шапаренко звернувся до прокурора Харківської області з проханням перевірити дії прокурора Вовчанського району І. Голуба при перевірці дотримання законності надання в оренду ПП «Монтаж Електро» земель лісогосподарського призначення — 81 кварталу Старосалтівського лісництва ДП «Вовчанське лісове господарство» на предмет наявності в них ознак корупційних діянь та його службову відповідність.

«ЗЕЛЕНІ ІНВЕСТИЦІЇ» – НА НОВІ МАШИНИ ДЛЯ МІЛІЦІЇ?

Куди витратити близько 160 млн. євро, отриманих від Японії за продаж квот на викиди CO₂, вирішуватиме український уряд. Серед пропозицій – заміна автопарку МВС на японські автомобілі з гібридними двигунами.

У рамках «зелених інвестицій» у МВС України пропонують за гроші, отримані від Японії за кіотський механізм, використати японські ж технології. А саме – замінити патрульні авто, які вже відпрацювали свій моторесурс. Нині МВС використовує ще переважно радянські марки автомобілів «ВАЗ» та «УАЗ», які були введені в експлуатацію приблизно 20 років тому.

Як каже заступник міністра внутрішніх справ України Дмитро Ворона, щорічно в середньому кожним автомобілем в атмосферу викидається 27,50 тонн CO₂. Таким чином 3,67 тис. застарілих міліцейських автомобілів щорічно викидають понад сто тисяч тонн CO₂. Представник відомства наголошує – найкраще було б за «парникові» гроші замінити дві тисячі старих машин на сучасні економічні автомобілі японського виробництва «Тойота-Пріус».

На думку Дмитра Ворони, такі машини менше споживатимуть пального й зменшать викиди парникових газів. Ще й виконають вимоги європейських стандартів щодо екології колісних транспортних засобів.

Як повідомили DW в Держекоінвестагенстві, така проектна пропозиція дійсно розглядалася Міжвідомчою робочою групою, але самого проекту ще немає. «Коли проект надійде до Агентства, ми зможемо його аналізувати. Далі його долю вирішуватиме японська сторона та Кабінет міністрів України,» – уточнили в агентстві.

Експерт Національного екологічного центру України Христина Рудницька, яка перебуває на проміжній сесії міжнародних переговорів зі зміни клімату у Бонні, в інтерв'ю Deutsche Welle наголосила: «Гроші від продажу квот можуть принести більший соціально-екологічний ефект у заходах з енергоефективності у житлово-комунальному секторі. За рахунок заходів з енергоефективності можна досягти значно більшого скорочення викидів, що є основною метою схеми зелених інвестицій».

Як заявив заступник голови Держекоінвестагенства Іван Варга, уряд має затвердити порядок використання близько 160 млн. євро, що отримали від Японії. В агентстві зауважують, що близько 5% від всієї суми угоди вже використані. Проведено попередню оплату робіт за договором з капітального ремонту будівель соціальної сфери у Криму (утеплення фасадів, заміна вікон і дверей у будівлях – 139 об'єктів) у розмірі близько 10 млн. євро. Завершено роботи на першому об'єкті «Клінічний госпіталь інвалідів і ветеранів війни» у Сімферополі.

На думку ж голови Робочої групи українських НУО з питань змін клімату Андрія Мартинюка, головні проблеми такої роботи – це використання зелених коштів лише для бюджетних будівель. «Процедура відбору проектів не зрозуміла, немає

інформації, яка би давала можливість об'єктивно оцінити ефективність використання грошей, ціна скорочення викидів надто велика», – каже еколог.

У Держекоінвестагенстві найбільш цікавим для затвердження бачать проект створення вітропарку в Криму. «Ще є ідея щодо створення енергопарку в Дніпропетровську. Там проект вітропарку може бути розширений за рахунок впровадження сонячних та біопаливних технологій. Це має бути свого роду діюча експозиція найновітніших технологій у сфері відновлювальної енергетики. Можливо, ми розглядатимемо її з іспанськими компаніями, або представниками інших країн, зацікавлених у купівлі квот на викиди в Україні», – діляться чиновники.

Вже розроблені проекти також частково стосуються відновлювальної енергетики, зокрема, перехід на біопаливні технології з метою самозабезпечення об'єкту паливом за рахунок переробки відходів. Один з таких проектів, який на разі обговорюється, розроблений Національним аграрним університетом (Ворзельська філія).

«Цей заклад має намір перейти на самозабезпечення електрикою за рахунок відходів від птахівництва. Не менш цікавим проектом, на наш погляд, є будівництво очисних споруд з очищення шахтних вод шахти ім. Войкова у Свердловську Луганської області. Застосування новітніх технологій дасть змогу розв'язати відразу дві глобальні для регіону проблеми: забезпечення населення питною водою та більш ефективно запобігти підтопленню непрацюючої вугільної шахти. Є цікавий проект з модернізації рухомого складу потягів київського метрополітену,» – кажуть у відомстві.

Ольга Веснянка

ООН КРИТИКУЄ УКРАЇНУ ЗА ВИКИДИ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ

Експерти Організації об'єднаних націй розкритикували Україну за звітність про викиди парникових газів. ООН не прийняла кадастр викидів парникових газів від України та видала звіт із критичними зауваженнями на 58 сторінках. Тепер, не маючи прийнятого кадастру, Україна може втратити можливість торгувати квотами та обмежує виконання проектів спільного впровадження.

„Україна ратифікувала Рамкову конвенцію ООН зі зміни клімату і тому зобов'язана надавати оновлений кадастр антропогенних викидів щороку. Але з року в рік ООН надавала свої рекомендації щодо недосконалості українського кадастру, очікуючи його покращення, і з року в рік Україна не враховувала критичних зауважень. Зрештою Секретаріат ООН перестав дивитися крізь пальці на систематичні недоліки. Україна отримала звіт з численними зауваженнями, і мусить терміново виправити недоліки кадастру», – пояснює координатор програм зі зміни клімату Національного екологічного центру України Христина Рудницька, що зараз присутня на переговорах у Бонні.

Серед основних проблем українського кадастру експерти ООН зазначили його непрозорість, відсутність деяких даних через їхню конфіденційність, відсутність у кадастрі детального енергетичного балан-

су країни, даних по багатьом промисловим процесам та лісовому господарству.

Тепер кадастр України не прийнято і передано на розгляд у Комітет виконання зобов'язань (Compliance Committee). Далі питання вирішиться уже на дипломатичному рівні. Сторони визначаються з датою слухань у Комітеті, і якщо Україні не вдасться виправити недоліки, вона позбудеться можливості торгувати квотами.

Національний кадастр антропогенних викидів має враховувати загальний об'єм викидів парникових газів, тенденції росту або скорочення викидів. Ведення кадастру є однією з базових вимог виконання умов Кіотського протоколу. Ведення кадастру покладене на Національне агентство екологічних інвестицій.

ПЕРЕДБАЧЛИВІ ЕКОЛОГИ

За даними дослідників, буквально за місяць достатньо великий регіон (15 мільйонів квадратних кілометрів) на околиці Північного полюса втратить майже половину озону. Так, наразі кількість озону там становить 306 одиниць Добсона (одиниці вимірювання стану озонового шару) при нормальному значенні у 430-380 одиниць.

За словами вчених, така низька концентрація озону обумовлена низькою температурою стратосфери. Як одна з причин цього називається велика кількість парникових газів, які затримують тепло, яке випускається землею і зазвичай нагріває верхні шари атмосфери.

Дослідники відзначають, що озонова діра – регіон різкого зменшення озонового шару – утворення не постійне, здатне до переміщення. Зокрема, арктична діра цілком може на кілька днів зміститися на південь, дійшовши до широт Італії та Греції.

У цьому разі люди опиняться під впливом високого рівня ультрафіолетового випромінювання – опік можна буде отримати за 20 хвилин. Вчені, однак, наголошують, що рівень випромінювання буде все одно нижчий, ніж у районі екватора.

ПЕРЕВІРКА НЕ ВИЯВИЛА ХОЛЕРИ НА ПЛЯЖАХ

Держсанепідемслужба закінчила генеральну перевірку Азовського узбережжя від Маріуполя до Криму і ухвалила, що Приазов'я абсолютно безпечно для здоров'я відпочиваючих, повідомляє газета Сегодня.

Як зазначає видання, ще зовсім недавно курортний сезон у цьому регіоні був під загрозою зриву через холерну паличку, яку виявили в морі біля берегів Мелітополя і Бердянська.

Всього було взято більше 40 проб морської води і 15 проб ґрунту, і, відповідно до вердикту Держсанепідемслужби, Приазов'я абсолютно безпечно для здоров'я відпочиваючих.

Епідеміологи нагадують, що всього в Маріуполі було зареєстровано 15 випадків захворювання на холеру, викликаних холерним вібрионом, і 6 клінічно здорових осіб, які були носіями такого ж збудника. Крім того у селищі ім. Калініна Волноваського району був зареєстрований один випадок захворювання холерою, викликаний холерним вібрионом.

КОВТОК CO₂, SO₂, NO₂, CH₂O – ЧИМ МИ ДИХАЄМО?

„Колись Київ славився серед всіх європейських міст як найзеленіше місто. Це були легені Європи”, — нагадав заступник начальника головного управління охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації Віталій Мохорєв. Однак, наразі ситуація зовсім протилежна і не тільки у столиці, але й в інших містах України.

Саме для того, щоб привернути увагу до забруднення навколишнього середовища від транспорту, особливо у великих містах, у Києві на міжнародний семінар „Співробітництво для розвитку збалансованого та здорового міського транспорту” зібрались представники міністерств транспорту, навколишнього середовища й охорони здоров'я та експерти з Австрії, Азербайджану, Албанії, Вірменії, Грузії, Росії, Франції, Швейцарії й України.

Так, два пілотних проекти у Києві та Запоріжжі, нещодавно проведені Інститутом гігієни та медичної екології ім. А. Н. Марзєєва АМН України, показали, що забруднення від міського транспорту впливають на здоров'я людей щодня, хоча про цей вплив ми іноді і не замислюємось. За результатами дослідження, які представила голова лабораторії забруднень атмосферного повітря та оцінки ризику Олена Турос, пік забруднення на дорогах спостерігався у Солом'янському районі столиці приблизно о 18:20; завищення за оксидом вуглецю (CO₂) неканцерогенного ризику виявилось невеликим, але навіть у такому випадку забруднення розповсюджуються на 300-500 метрів від автомагістралі; діоксид сірки (SO₂) навпаки перевищував гранично допустиму норму в 10 разів. У Запоріжжі концентрація спостерігалась на перехрестях, де рівень забруднення зашкалював при зупинках і пробках.

Серед основних проблем якості атмосферного повітря Олена Турос назвала недостатню координацію між міністерствами та відомствами, загальну неузгодженість дій відносно регулювання контролю якості повітря, фрагментацію діяльності суб'єктів моніторингу, недостатню матеріально-технічну базу, неспівпадіння показників безпеки міжнародним зобов'язанням та недостатність інформаційного забезпечення.

Автотранспорт, як стверджує керівник відділу атмосферного повітря Департаменту екологічного моніторингу та атмосферного повітря Міністерства екології та природних ресурсів України Лілія Козак, залишається одним з найсерйозніших

джерел забруднення повітря, що у загальних розрахунках сягає щорічних 40-60% від загального внеску викидів великих міст. „В атмосферне повітря України в 2009 році потрапило 6,44 млн. тон забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел”, — повідомила вона. Найбільші викиди від автотранспорту спостерігаються в Києві та населених пунктах Донецької, Дніпропетровської, Луганської, Київської, Одеської, Львівської, Запорізької та Харківської областей. Причини забруднення полягають в експлуатації технічно застарілого автопарку, використанні бензину та дизельного палива в транспортному секторі, аварійному стані шляхів, зменшенні кількості контрольно-регулюючих пунктів на підприємствах, невідпрацьованих режимах дорожнього руху. Все це призводить до того, що повітря забруднюється формальдегідом (CH₂O), діоксидом азоту (NO₂), зваженими речовинами.

Найцікавіше, в столиці розміщені 16 стаціонарних постів, які перевіряють атмосферне повітря на автошляхах на вміст пилу, діоксиду сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту. Як доповіла представниця Мінекології, в цілому за 2010 рік ситуація з рівнем забруднення у Києві оцінена як висока, підвищення допустимих концентрацій на добу спостерігалось по формальдегіду у 2,7 рази та по діоксиду азоту в 2 рази. „Чемпіонами” із забруднення є: Бесарабська площа, проспект Перемоги (станція метро „Святошин”), площа Перемоги, Оболонський проспект, вул. Довженка, бульвар Л.Українки, вул. Скляренка, вул. Попудренка та вул. Стражеска. Найменший рівень зафіксований там, де є зелені насадження: вул. Лази, територія національного комплексу „Експоцентр”, район Гідропарку та проспект Науки.

Зменшити шкідливий вплив на здоров'я населення в цьому випадку, на думку Лілії Козак, зможе новий автопарк, відповідність нормативам двигунів, перехід на „екопаливо”, заборона використання етилірованого бензину, використання нейтралізаторів технічних викидів та перехід на стандарти Євро-4, подальше прагнення до Євро-5 та запроєктованого Євро-6, жорсткий контроль за встановленими нормативами.

Завдяки проекту технічної допомоги ЄС у жовтні 2010 року рішенням Кабміну була введена в дію Транспортна стратегія України до 2020 року. За даними представниці Державного автотранспортного науково-дослідного та проектного інституту Міністерства інфраструктури України Інни Шум, Угода про асоціацію Україна-ЄС та угода про фінансування підтримки запровадження Транспортної стратегії привнесуть у „скарбницю” України бюджетну підтримку ЄС у 65 млн. євро, які наша держава буде отримувати чотирма траншами залежно від виконання зобов'язань. Результатами мають стати: розвиток мереж автомобільних та залізничних шляхів, розширення метрополітену, будівництво мостів, логістичних центрів та терміналів, оновлення рухомого складу, запровадження державно-приватного партнерства, нових комунікаційних технологій тощо. Підвищенню екологічності та ефективності транспортних засобів мають сприяти

запровадження міжнародних норм, використання електричного транспорту, удосконалення податків, стимулювання використання „екопалив”.

Дійсно, можна повністю погодитись Віталієм Мохорєвим у тому, що екологічна безпека є недостатньою в Києві. Найбільші показники захворюваності органів дихання зафіксовані у Деснянському, Дарницькому, Шевченківському та Дніпровському районах столиці — там, де найменше лісопаркових зон. Порадувати киян має новий генеральний план, який має бути ухвалений КМДА до кінця поточного року, і який спрямований в тому числі на екологізацію міста. Він передбачатиме такі заходи:

- винесення за межі міста екологічно шкідливих виробництв;
- завершення реконструкції Борницької станції;
- завершення реконструкції сміттєзвального заводу „Енергія”;
- раціональне розміщення транспортних засобів, за рахунок створення мережі підземних та багатоповерхових стоянок;
- будівництво нових транспортних розв'язок;
- широке використання електричного та водного транспорту;
- збільшення темпів розбудови метрополітену;
- створення кільцевої дороги навколо Києва;
- скорочення маршруток.

Можливо, пощастить киянам і з розвитком доріжок для велосипедів, які в Європі вже давно стали звичним засобом для пересування. Заступник начальника головного управління транспорту та зв'язку КМДА Богдан Тимченко зазначив, що на їх проектування вже передбачено 1 млн. грн.

Про ще більш райдужні перспективи повідомила представниця Міністерства інфраструктури України Ірина Терлецька, яка пообіцяла, що до вересня 2012 року буде здійснено проєкт „Міська електричка”, який передбачає побудову 12 станцій за кільцевим маршрутом, що допоможе розвантажити основні „затори” в метро.

Армін Вагнер з Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), як істинний європеєць, взагалі дивується феномену „маршрутки”, вважаючи її нераціональним транспортом, який суттєво забруднює повітря. Його пропозиції полягають у створенні Національного мобільного фонду, у який би надходили кошти на розвиток транспорту і доріг. Промовистим було гасло одного зі слайдів презентації пана Вагнера — „ГОНІТЕ РУБЛИКИ”. UA-Energy.org приєднується до цього креативного гасла та сподівається на раціональні рішення у напрямку покращення екологічної ситуації у великих містах, покращення здоров'я населення та підвищення тривалості життя.

Ірина Петренко, UA-Energy.org

60% СМЕРТЕЙ УКРАЇНЦІВ ВІД ІШЕМІЧНИХ ХВОРОБ СЕРЦЯ

Близько 60% смертей в Україні пов'язані з ішемічними хворобами серця. Про це на прес-конференції заявив голова представництва Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в Україні Ігор Поканевич.

«Дійсно, в Україні показник надлишкової смертності від серцево-судинних захворювань вищий, ніж у європейських країнах. Це говорить про те, що заходи профілактики недостатньо ефективні», — сказав Поканевич.

Крім того, за його словами, 30% смертей українців пов'язані з вживанням тютюнових виробів і алкогольних продуктів. Також Поканевич поінформував, що на сьогоднішній день в Україні понад 20% дітей страждають надмірною вагою.

«Ця проблема буде набирати обертів. Ожиріння не таке небезпечне, як його супутні захворювання: діабет і серцево-судинні захворювання ... Зараз ми працюємо з Міністерством охорони здоров'я України в цьому напрямку, щоб в Україні теж була розроблена якась стратегія або план обов'язкові для виконання на всіх рівнях, для того, щоб знизити відсоток населення, що страждає надмірною вагою», — підкреслив Поканевич.

Голова представництва ВООЗ заявив про те, що на сьогодні 80% українців, у яких виявили меланому, вмирають, тоді як у США 80% виліковуються від цієї хвороби.

«Треба поширити якомога більше інформації про захворювання та ризики, з ним пов'язані», — порадив Поканевич.

Таким чином, підсумував представник ВООЗ, перше місце за смертністю в Україні займають хвороби серцево-судинної системи, друге — невралгічні розлади, третє — захворювання дихальної системи та рак.

НЕВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ ВИМОГ ДИРЕКТИВИ ЄС ОЦІНЕНО У 30 ТИС. СМЕРТЕЙ ЩОРОКУ

У зв'язку з остаточним приєднанням України до Європейського Енергетичного Співтовариства 1 лютого 2011 року, наша держава взяла на себе зобов'язання обов'язкового виконання цілої низки європейських директив, яка прослідковується у трьох складових: «ринковій», яка має на меті лібералізацію ринку газу; «безпековій», яка забезпечує надійність поставок енергоносіїв через інтеграцію енергетичних мереж та не досить згадуваних та так би мовити непопулярній — «екологічній», що передбачає скорочення викидів забруднюючих речовин. Про це доповів генеральний директор ДП «Регіональні електричні мережі»,

керівник проекту Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) Ігор Богатирьов під час круглого столу «Готовність України до інтеграції у Європейське Енергетичне Співтовариство: виконання директиви 2001/80/ЄС», який відбувся 19 травня 2011 року в Комітеті з питань європейської інтеграції ВРУ.

На його переконання саме поліпшення стану довкілля може стати однією з найвагоміших вигод для України від приєднання. Від цього виграє не тільки населення, смертність якого від хвороб, спричинених незадовільним станом довкілля (30 тис. на рік), може знизитись, а й держава, бюджетні видатки якої на заходи із охорони здоров'я — особливо в регіонах із високим рівнем забруднення підприємствами теплової генерації — скоротяться, а, отже, ці гроші можуть бути спрямовані на інші потреби. «Щодо українського бізнесу, на мій погляд, екологічне законодавство стане більш передбачуваним і це полегшить планування виробничої діяльності, адже без суттєвого планування компанії досить великі і потужні стикаються з досить серйозними проблемами. Також, слід зауважити, що енергія, яка вироблена у дружній до довкілля спосіб, користується попитом на європейському енергетичному ринку. Що мається на увазі? Так, 67% споживачів у шести опитаних країнах (Великобританія, Німеччина, Нідерландах, США, Японії та Австралії) виявляють готовність сплачувати більшу ціну за екологічну енергію», — зазначив Ігор Богатирьов.

В Україні, на жаль, питання підвищення тарифів на електроенергію, яка вироблена у чистий спосіб, ще не знаходить своєї підтримки серед населення. «Нещодавно в одній досить поважній компанії проводилось таке опитування серед її робітників, і за результатами опитування більшість працівників компанії — свідомих, не готові були сплачувати високий тариф, знаючи, що вона була вироблена з чистих джерел енергії», — поділилася з присутніми керівник Департаменту екологічної безпеки Донбаської паливно-енергетичної компанії (ДПЕК) Ірина Вербицька. Така енергія може коштувати у два рази вище, ніж вона є на сьогоднішній момент.

Хоча виконання директиви Україною вимагається до 2018 року, за реальними оцінками учасників ринку теплової генерації — державної НАК «ЕКУ» та приватної ДПЕК — вбачається можливим лише до 2025-2030 року в повному обсязі. «Підіймалося питання перед Енергетичним Співтовариством стосовно того, аби відтермінувати період виконання Україною своїх зобов'язань за директивою, але вчора представник Європейської Комісії в Україні ще раз наголосив на тому, що таке питання підіймалося і відповідь Європейського Союзу однозначна — переносу термінів не буде. Тобто Україна мусить виконувати взяті на себе зобов'язання, вони довго обговорювалися, і Україна, підписуючи договір, мала би розуміти, як вона це буде виконувати», — повідомила Ірина Вербицька. За дослідженням МЦПД, яке на круглому столі представив ке-

рівник проекту у форматі Зеленої Книги, практика з відтермінування виконання вимог директиви Єврокомісією вже мала місце, зокрема, у Польщі та Великій Британії, але вартість цього компромісу для суспільства оцінюється у 500 тис. втрачених життів щороку. Таку практику піддають критиці у ЄС, адже вона може стимулювати невиконання стандартів і надалі.

Одним з виходів для України в такому разі може стати залучення кредитів. «Якщо Європа не хоче нам поступатися в термінах, нехай буде залучення довготривалих дешевих кредитів на спорудження установок. Ні для кого не є таємницею, що і Чеська Республіка, і Польська Республіка, і Болгарія, і Румунія — вони все будують в основному за рахунок європейських фінансових структур», — порадив завідувач лабораторією Інституту вугільних енерготехнологій НАНУ Ігор Вольчин.

Дійсно, задоволення виконання директиви не з дешевих, але якщо на кону тисячі людських життів — варто починати щось робити. За даними Інституту загальної енергетики НАНУ, вартість встановлення на вугільних енергоблоках систем очищення викидів та реалізації інших заходів зі зниження викидів окисів азоту тощо становить 17 млрд. дол. США, за розрахунками ВАТ «ЛьвівОРГРЕС» — 22 млрд. дол. США, даними НАК «ЕКУ» — 3,9-6,8 млрд. дол. США (у розрахунок на потреби потужності підприємств самої компанії), Донбаської паливно-енергетичної компанії (ДПЕК) — 85 млрд. дол. США.

Почати, на думку Ігоря Богатирьова, необхідно зі створення Національного плану щодо зменшення шкідливих викидів, який є вимогою директиви, визначення стратегії розвитку теплової електроенергетики — зокрема, про те, який обсяг потужностей необхідний Україні у найближчі 20-30 років, — розроблення Плану дій з виконання екологічної стратегії, який має передбачати зміни у національній системі екологічного регулювання, та проведення реформи об'єднаного ринку електроенергії та вугільного сектору. У написанні Нацплану щодо зменшення викидів його підтримала й керівник Департаменту екологічної безпеки ДПЕК, яка запропонувала залучити до розробки іноземних експертів, які мають у цьому досвід. «Лише зусиллями Міністерства енергетики, приватних і державних теплоенергетичних компаній цю проблему не вирішити. Тут потрібне залучення і Міністерства охорони навколишнього середовища, і регулюючих органів, які мусять розглянути питання внесення якоїсь інвестиційної надбавки до тарифу на екологічні заходи», — наголосила Ірина Вербицька.

Стимулом для підприємств теплової генерації з проведення необхідної реконструкції та встановлення очисних споруд наразі є податковий екологічний збір. Так, за словами начальника Департаменту екологічного моніторингу Міністерства екології та природних ресурсів Надії Овчиннікової, в новому Податковому Кодексі збільшені ставки екологічного збору за викиди забруднюючих речовин майже у 3 рази.

ЛОКАЛЬНИЙ «ЧОРНОБИЛЬ» З МАСШТАБНИМИ ЗАГРОЗАМИ

У районі Дніпродзержинська розташовані сховища (загальна площа понад 2,7 млн. кв. м), що містять 40 млн. тонн потенційно небезпечних радіоактивних відходів від переробки уранових руд та уранового виробництва часів СРСР. Колишнє виробниче об'єднання «Придніпровський хімічний завод» (ВО «ПХЗ»), на якому наприкінці 1940-х років вироблялася сировина для першої атомної бомби СРСР, на сьогодні є екологічно і техногенно небезпечним об'єктом, оскільки, у порушення санітарних правил, хвостосховища та об'єкти заводу не були ліквідовані, законсервовані або перепрофільовані. Небезпека полягає в тому, що радіоактивні відходи можуть у результаті зсувів ґрунту потрапити у дніпровську воду, яка є питною для значної частини населення України.

Для приведення цих об'єктів в екологічно безпечний стан і забезпечення захисту населення від шкідливого впливу іонізуючого випромінювання Урядом упродовж 1996-2010 років прийнято низку державних програм і заходів, на реалізацію яких за останні три роки з державного бюджету виділено понад 53 млн. гривень.

Рахункова палата, провівши аудит використання цих коштів, встановила, що Міністерством палива та енергетики як державним замовником, організатором та відповідальним виконавцем державних програм у 2008-2010 роках не запроваджено дієвої системи приведення небезпечних об'єктів радіаційного забруднення в екологічно безпечний стан, тобто не зроблено належних висновків за результатами попередньої перевірки 2008 року.

Затверджені Урядом державні програми та заходи з приведення в безпечний стан об'єктів ВО «ПХЗ» не стали організаційним інструментом для розв'язання відповідних проблем, оскільки не містять наукового обґрунтування шляхів їх розв'язання, заходи нових чергових програм не тільки не узгоджені, але й суперечать заходам попередніх документів.

Державною цільовою екологічною програмою щодо об'єктів ПХЗ, затвердженою постановою Кабміну у 2009 році, передбачено ліквідацію частини хвостосховищ та вивезення відходів, що зберігаються в них, у спеціально обласшовані місця, тоді як попередня програма від 2003 року передбачала засипку радіоактивно забруднених ділянок цих хвостосховищ.

Мінфіном у 2008-2010 роках проігноровано пропозиції Мінпаливенерго і Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористуван-

ня та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи щодо створення окремої бюджетної програми для фінансування заходів з приведення в екологічно безпечний стан об'єктів ПХЗ (така програма передбачена лише у держбюджеті на 2011 рік). Тож видатки на ці заходи здійснювались разом із видатками на виконання Комплексної програми створення ядернопаливного циклу в Україні, що призвело до недофінансування ліквідаційних робіт на 20,1 млн. гривень.

Мінпаливенерго не забезпечило цілісної, системної та цілеспрямованої роботи підпорядкованого відомства державного підприємства «Бар'єр» — основного виконавця заходів за державними програмами: не здійснювався належний контроль за фінансовою діяльністю підприємства, допущено неефективне управління бюджетними ресурсами, через що стало можливим прийняття підприємством самостійних рішень щодо фінансування низки другорядних заходів. У результаті на виконання першочергових заходів недоотримано належних коштів, розпрошено та використано неефективно і з порушенням законодавства фінансові ресурси в сумі 26,7 млн. грн., або понад 70% від обсягів, отриманих ДП «Бар'єр» у 2008-2010 роках.

Частину неефективних витрат становили кошти, спрямовані на наукові дослідження з обстеження стану хвостосховищ, технологій їх покриття, дезактивації металевих та будівельних конструкцій, вивчення впливу уранових об'єктів на стан здоров'я населення і довкілля. Результати наукових розробок не впроваджені в практичну діяльність.

Як наслідок, у повному обсязі не виконано жодного заходу, що мав бути реалізований у 2008-2010 роках: не створено дільниць дезактивації забруднених трубопроводів та обладнання; не проведено дезактивації забруднених трубопроводів, демонтажу будівлі № 103; не засипано в плановому обсязі відкритих поверхонь хвостосховищ, які є джерелами радіоактивного випромінювання, тощо.

За таких умов території промислового майданчика ВО «ПХЗ» та хвостосховищ залишаються зоною підвищеної небезпеки, що містить потенційну загрозу здоров'ю 300-тисячному населенню Дніпродзержинська та прилеглих населених пунктів, а також водопостачанню низки міст і селищ.

Голова Рахункової палати В.К. Симоненко наголосив: «Система організації робіт на об'єктах хімзаводу відсутня. Мінпаливенерго взагалі самоусунилося від контролю за використанням коштів. Науковці спрацювали з нульовим ефектом. Немає відповідей на головні питання щодо рівня забруднення, кількості небезпечних речовин, способів їхнього захоронення чи ліквідації. То де ж ефективність від фінансових вкладень, що здійснювалися протягом більш як десяти років?! Де елементарне громадянське співпереживання людям, які там живуть і працюють, дітям, які там зростають? Наразі надія на новоутворене Міністерство енергетики — чи стривожаться там екологічними та соціальними загрозами, які приховує цей локальний «Чорнобиль?»

Andriy Martynyuk

КЕРІВНИЦТВО ЧАЕС НЕ ПОГОДИЛОСЯ ЧЕКАТИ

Міністерство надзвичайних ситуацій України розраховує, що французький концерн Novarka передасть робочий проект будівництва нового безпечного конфайнменту (НБК) над об'єктом «Укриття» на затвердження замовника ДСП «Чорнобильська АЕС» у вересні.

Як передає кореспондент УНІАН, про це журналістам повідомив голова Державного агентства з управління зоною відчуження Володимир Холоша.

«У вересні концерн повинен передати проект замовнику з урахуванням тих зауважень, які були висунуті регулюючими органами», — сказав він.

За словами В.Холоши, у зв'язку з великою кількістю зауважень до робочого проекту (т.з. ліцензійний пакет №5) концерн просив відстрочити подачу остаточного варіанту документа, проте ЧАЕС виступила проти цього, оскільки така затримка стадії проектування неминуче приведе до здорожчання проекту.

В.Холоша уточнив, що в проекті документа чітко зафіксовані раніше обумовлені базові параметри вартості будівництва НБК у розмірі 980-990 млн. євро і термінів введення об'єкту в експлуатацію — жовтень 2015 року.

В.Холоша додав також, що після схвалення проекту на рівні ДСП «ЧАЕС» документ буде переданий зацікавленим міністерствам і відомствам на експертизу, яка буде завершена до кінця поточного року.

«У разі отримання документа ЧАЕС у вересні процедура його узгодження, у тому числі і на рівні міністерств і відомств, продовжиться до кінця поточного року», — пояснив голова Держагентства.

ЛІКВІДАТОРИ АВАРІЇ НА ЧАЕС СТАРІЮТЬ ВДВІЧІ ШВИДШЕ

Учасники ліквідації аварії на ЧАЕС старіють вдвічі швидше, показують результати медичного обстеження в лабораторії клінічної нейрофізіології Інституту ВНД і НДІ нейрохірургії ім. М. М. Бурденка.

Спостерігаючи за змінами електричної активності мозку ліквідаторів-чорнобильців вчені дійшли висновку, що у них відбувається передчасне і патологічне старіння мозку. Те ж саме спостерігається і в інших органах. Хоча гостру променевою хворобу лікарі діагностували лише у 237 осіб з 190 тисяч, багато ліквідаторів відчули проблеми зі здоров'ям через кілька років після катастрофи.

«До лікарів почали звертатися люди зі скаргами на головний біль, погіршення самопочуття, порушення пам'яті. Медичне обстеження показало, що у них у тій чи іншій мірі уражені всі системи організму: серцево-судинна, ендокринна, імунна, опорно-рухова», — розповідає доктор біологічних наук Людмила Жаворонкова, провідний науковий співробітник Інституту вищої нервової діяльності та нейрофізіології РАН, передає Infox.ru.

Порушеними у ліквідаторів виявилися і так звані викликані потенціали — електричні коливання у відповідь на зовнішній стимул. Також, дослідники зазначили, що у чорнобильців ослаблена міжпівкульна асиметрія.

**ВЧЕНІ З'ЯСУВАЛИ,
ЧОМУ КУРЦІ ХУДНУТЬ**

Група американських вчених з медичного коледжу Єля прийшла до висновку, що нікотин не тільки викликає у людини залежність, а й подає організму помилкові хімічні сигнали про ситість, пише журнал Science.

Вчені сподіваються, що ці дані допоможуть у створенні нових препаратів для боротьби із зайвою вагою.

Як показує статистика, маса тіла курців у середньому нижче, ніж у тих, хто не палить. Крім центрів задоволення, нікотин впливає на ацетилхолінові рецептори в центральній нервовій системі, що регулюють харчову поведінку індивіда. Нікотин пригнічує апетит не тільки в людей, а й у тварин — миші, у корм яких вводили невелику кількість цієї речовини, їли вдвічі менше, ніж тварини з контрольної групи.

Під час дослідження під керівництвом Марини Піччіотто вчені вивчили дію нікотину на центр ситості мозку миші і виявили, що зниження апетиту у тварини не пов'язане зі звиканням, яке викликає нікотин.

Вчені порівняли вплив на нервову систему нікотину і його аналогу цитизину, який не викликає звикання. І той, і інший препарат значно знижували апетит у піддослідних. Якщо тваринам вводили мекаміламін — з'єднання-антагоніст нікотину, який блокує його дію на центральну нервову систему, апетит відновлювався. Вчені зазначають, що інше подібне з'єднання-антагоніст — гексаметоній не проникав у тканини ЦНС і не відновлював апетит, пригнічений нікотиним.

Біологи з'ясували, що нікотин впливає на особливу ділянку нейронів у гіпоталамусі — частині мозку, яка відповідає за базові функції організму, такі як дихання, травлення і робота ендокринної системи. Ця область містить особливі рецептори, що керують виділенням проопіомеланокортину (ПОМК) — складної сполуки — "напівфабрикату" для ряду гормонів, яка бере участь в управлінні апетитом індивіда. Нікотин стимулює виділення цієї речовини, у результаті чого організм вважає, що він отримав достатню кількість поживних речовин при мінімальному при-

йомі їжі.

Для перевірки цього відкриття вчені виростили популяцію мишей, у яких виробництво ПОМК було "відключено" за допомогою генної терапії. Миші цієї групи не втрачали апетит за умов введення регулярних доз нікотину в їх раціон.

"Наше дослідження корисне не тільки для людей, які намагаються кинути палити, але й може стати основою для розробки лікарських засобів, які допоможуть боротися з ожирінням та іншими розладами метаболізму", — говорить одна з учасниць дослідницької групи Марієлла де Біасі з медичного коледжу Бейлор у Х'юстоні.

**У ЄВРОПІ ЗАПУСТИ ПЕРШИЙ
ПОТЯГ НА СОНЯЧНІЙ ЕНЕРГІЇ**

У Європі був запущений перший потяг на сонячній енергії, повідомляє Agence France-Presse.

За даними агентства, перший рейс екологічно чистий потяг здійснить з Парижа до Амстердама.

Потяг рухається за наступним принципом: електрика генерується сонячними батареями, розташованими на 3,6-кілометровому тунелі навколо залізничних колій на півночі Бельгії. 16 000 батарей, загальною площею 50 тисяч квадратних метрів, виробляють 3,3 тисячі мегаватт-годин, що відповідає річному споживанню електрики тисячі домашніх господарств. Вартість проекту склала 15,6 мільйона євро.

Як заявляє керівник компанії Enfinity Стівен де Толенер, виробництво електрики на місці дозволяє заощадити на доставці енергії і уникнути втрат при його транспортуванні. Компанія сподівається в майбутньому побудувати аналогічні проекти в США та інших країнах.

Компанія Enfinity була заснована в Бельгії в 2005 році. Вона займається розробкою і впровадженням проектів з використання поновлюваних джерел енергії — вітряної та сонячної енергії — в Європі, США, Азії і ПАР.

**ЛІКВІДАТОРИ АВАРІЇ БОЯТЬСЯ
СМЕРТІ ВІД ПЕРЕВТОМИ**

Ліквідатори аварії на японській АЕС «Фукусіма-1» знаходяться в стані стресу від перевтоми, важких умов праці, багато хто з них втратив близьких і майно внаслідок

землетрусу і цунамі 11 березня.

Це показало обстеження, яке провів серед працівників атомної станції професор університету «Ехіме» Такесі Тангівара. Він протягом кількох днів опитував цих людей на АЕС «Фукусіма-2», де ночують близько 200 учасників аварійної операції на розташованій поряд аварійній «Фукусіма-1», повідомляє «Газета.ру».

«Багато хто скаржиться на труднощі зі сном, говорять про небезпеку депресії або навіть смерть від перевтоми», — розповів професор. Працівники страждають і від відчуття своєї особистої провини за аварію на станції.

Наприкінці кожного трудового дня ліквідатори проходять процедури дезактивації. Вони ночують на підлозі гімнастичного залу в спальних мішках. Ліквідаторам дають їжу тричі на день, але вона дуже одноманітна — консерви і напівфабрикати швидкого приготування. Більшість працюють вахтовими змінами по чотири дні підряд, коли не мають навіть можливість нормально помитися. Потім ліквідаторам дають два вихідних.

«Більше 80% працівників раніше жили в межах 20-кілометрової зони навколо АЕС, звідки зараз евакуйовано населення через високий рівень радіації, — уточнив професор. — Деякі люди втратили родичів внаслідок цунамі».

Зараз на вихідні вони змушені приїжджати в евакуаційні пункти, де знаходяться їхні сім'ї. Деякі ліквідатори скаржилися, що там їх ображають як працівників компанії, відповідальної за викид радіації і страждання людей із зараженої зони. Вони перебувають у стані хронічного стресу, який може привести до помилок на роботі і до хвороб у майбутньому, попереджає професор Т.Танігаки.

**У БРАЗИЛІЇ ЗНАЙШЛИ НОВИЙ
ВИД ГРИЗУНІВ**

В одному з національних парків Ріо-де-Жанейро знайшли новий вид ссавців — мініатюрну мишу, яка живе у кронах дерев і живиться рослинною їжею.

Як повідомляють представники Федерального університету Ріо-де-Жанейро, відкриття було зроблене в природоохоронній зоні у районі міста Макае на півночі штату.

Тварина, розміри якої не перевищують кількох сантиметрів, отримала латинську назву Cerradomys goytaca на честь племені індіанців-койтаказів, що жило у цьому районі Бразилії до приходу європейців та у перші століття португальської колонізації.

Смакотинка

Оселедець з грибним соусом
1 кг оселедців, баночка майонезу, столова ложка гірчиці, баночка маринованих грибів, 2 круто зварених яйця, маринований солодкий перець, зелень петрушки.

Оселедці вимочити в молоці; зняти шкірку, відокремити філе, змастити його гірчицею, згорнути в рулетики й викласти на вузькому довгому блюді. Гриби нарізати соломкою та вимішати з майонезом. Цією сумішшю полити рулетики. Краї блюда оздобити кружечками або

шматочками яйця, листками петрушки, шматочками перцю.

